

sance.chrudim.cz

Špunti

elektronický zpravodaj Šance pro Tebe, o. s.

1 / 2015

str. 2 - 5 | Povídání s uznávanou hudebnicí Idou Kellarovou

o muzice, práci s romskými hudebními talenty i jejím názoru na pomoc Romům.

str. 6 | Chrudimská Agora se i letos otevírá každé úterý zajímavým akcím pro veřejnost

str. 7 | Jeden svět 2015: Některé bubliny ještě nepraskly

str. 8 - 9 | Jak se máme v našich lokalitách: Uklidme svět!

Zveme na komunitní úterky do Agory

5. května od 17,30 hodin | Vystoupení Hudebního kroužku Prachovice

12. května od 17,30 hodin | Já, moje romská rodina a Woody Allen

19. května od 17 hodin | Odpoledne s Faitrade v Agoře

26. května od 18,30 hodin | Bubenický večer v Agoře

Rozhovor s IDOU KELAROVOU

zpěvačkou, učitelkou, sbormistryní, producentkou, ředitelkou občanského sdružení Miret, jeho uměleckou šéfkou, zkrátka – s osobností současné evropské hudební scény a opatrovatelkou romské kultury.

Všechna tato přízviska patří Idě Kelarové, se kterou jsme si povídali nejen o hudbě, ale také o její práci s mladými romskými hudebními talenty, pro které pravidelně pořádá letní tábor a školu Romano drom, děti tak mají možnost vystupovat na velkých pódíích, vloni na podzim dokonce koncertovaly v pražském Rudolfinu za doprovodu České filharmonie.

Paní Ido, pojďme rovnou k tomu, co nás zajímá - proč pracujete s dětmi, které pochází ze sociálně složitých podmínek?

Nijak jsem to neplánovala. Vyplynulo to z toho, že jsem více jak 15 let žila v zahraničí a poté, co jsem se vrátila po revoluci domů, tak jsem si víc a víc uvědomovala své romské kořeny. Můj tatínek byl Rom a já jsem po něm zdědila takové to romské cítění a soucítění. Najednou jsem tady viděla nápisy jako „Romové do plynu“ a podobné hrůzy. Zhrozila jsem se, protože do té doby jsem žila v prostředí, kde se lidé nesoudili a byli k sobě tolerantní. A najednou tohle – **vzala jsem si to velice osobně a začala jsem se pítit po tom, co se to vlastně stalo?**

Co vás k tomu tedy vedlo?

Při téhle cestě hledání jsem poznala svého muže, který je také Rom, a společně jsme se rozhodli založit kapelu. Hledali jsme talentované

hudebníky, navštěvovali jsme společně právě tyhle komunity. Tady jsem v sobě po několika letech našla touhu pomáhat mladým a malým hudebním talentům z těchto lokalit.

Velkým zjištěním pro mě bylo, že pomáhat dospělým nemá pro mě osobně moc smysl, protože oni už mají své zaběhnuté vzorce. Ale s dětmi pro mě tahle práce ještě stále smysl má.

Věnujete se ve své práci a se svým sdružením Miret především romským dětem?

Práce s dětmi mě neuvěřitelně oslovila a naplnila. Děti jsou velice tvárné, živé, jsou tvořivé a prostě jsou nádherné. Myslím si, že věnovat se dětem je jediná cesta, jak všechny ty předsudky kolem romské komunity změnit. V dětech tuhle možnost změny ještě vidím, v dospělých už tolik ne, tam je příliš složité něco měnit.

Z počátku to byla cesta docela bolavá. Rodiče některých nadaných dětí totiž byli trochu vypočítaví a často se stávalo, že třeba nechtěli námi vybrané talentované dítě pouštět na zkoušky a různě špekulovali, co za to anebo třeba i pomlouvali, když se jim něco nelíbilo. Byla to těžká cesta, ale tím, že jsem se nevzdala, tak jsme se nyní dostali do mnohem příjemnější situace, kdy rodiče už sami volají a zjišťují, kdy bude tábor a kdy budou zkoušky. Máme od nich krásné zpětné reakce. Rodiče si děti po návratu z tábora moc chválí,

prý jsou jako vyměněné, úžasné a že se jim moc líbí, jak s nimi pracujeme.

Jak s romskými dětmi pracujete? Osvědčila se mi metoda motivace, třeba právě tím, že budou na velkých pódiích. Ale pokud se ve škole neučí, nechodí na zkoušky a podobně, tak moc dobře vědí, že je ze sboru vyloučíme a koncertovat s námi prostě nebudou. Osvědčilo se to.

Další velice důležitá věc je být v tom místě, kde děti žijí, být v terénu, v jejich prostředí, poznávat je a to, v čem jsou jiné. Tyhle děti jsou totiž úplně jinak vychovávané, ale to nemá už nic společného s původní romskou kulturou. Děcka jsou zasažená hroznými sociálními podmínkami a chudobou. Hodně pracujeme na příklad na Slovensku v romských osadách a tady cítím velkou potřebu poukazovat na to, v jakých podmínkách a v jaké hrozně chudobě a bídě děti žijí.

Tohle je tedy hlavní náplní práce a posláním občanského sdružení Miret? Ano, ale zároveň chci vysvětlit, že Miret tady není jenom pro Romy. Naší snahou je vytvořit prostor a místo pro setkávání. Na tohle jsem si také při té své cestě přišla. Chceme, aby dohromady pracovaly romské i neromské děti, aby měly možnost se poznat. Otevírat tyto dva světy sobě navzájem je opravdu velice důležité. Příkladem je třeba to, že když jsem byla malá, tak jsme vždycky měli ve škole ve třídě několik Romů a bylo to normální. Dneska bohužel vznikají oddělené třídy a školy. A to není v pořádku – děti jsou pak od sebe odpojené a neznají své světy. Nestýkají se, nekomunikují a tím se celý problém jenom prohlubuje.

Čili náplní práce Miretu je spojovat tyto dva světy. Proto organizujeme společné tábory, máme společné sbory, koncerty a festival. Vlastně jsem nikdy nezažila, že by na podobné akci měli lidé z různých skupin spolu nějaký konflikt. Naopak, rádi se setkávají a poznávají a pak se ani nikomu nechce domů. Naše kultury se totiž od sebe mají co učit navzájem. Velký smysl tedy vidím právě v tom, že uděláme prostor a budeme mít možnost se od sebe inspirovat.

„Při téhle své cestě stále narážím na skutečnost, že nemůžeme někomu pomoci, když nevíme, co potřebuje. A jak to zjistit jinak, než být s tím dotyčným v jeho prostředí? Nemůžeme pomoci, pokud druhé neznáme a nechceme ho poznávat.“

Ida Kelarová je po svých rodičích Moravačka i Romka. Je Bohem nadanou hudebnicí a skvělou učitelkou, která nedbá osnov, ale při své práci s dětskými i dospělými hlasy jde rovnou k podstatě. Její přímost a ráznost možná zaskočí, ale nikoho nenechá na pochybách, že Ida Kelarová přesně ví, co to je „zpívat z duše“. Studovala na Janáčkově konzervatoři v Brně hru na violoncello a klavír, její sestrou je zpěvačka Iva Bittová. Ida v minulosti žila ve Velké Británii, Dánsku a Norsku, kde načerpala znalosti a zkušenosti, které od roku 1996 uplatňuje při své práci v České republice. Inspiraci východoevropskými a romskými kořeny a předky nezapírá a naopak na nich staví celou svou práci a tvorbu.

Jak si talenty hledáte? Dříve jsme hodně jezdili do romských lokalit, ale dneska je to trochu jinak díky internetu a YouTube. Ti, kteří chtějí k nám do sboru, se už ozývají sami, protože třeba viděli videa z koncertů sboru Čavorenge, který už má své velké jméno. V českém prostředí už není třeba nikam moc jezdit, spíš rozesíláme informace do komunitních center, do dětských domovů a do škol. Případně děti vybíráme i prostřednictvím nahrávek. Ale i tak stále ještě sem tam jezdíme do míst, kam se tahle zpráva nemůže dostat – třeba do slovenských osad. Na Slovensku spolupracujeme s učitelkami a ředitelkami škol a děti si tam pro nás připravují svá malá vystoupení. **V podstatě – všechny tyhle děti mají obrovské talenty, ale my zase potřebujeme, aby děti měly alespoň nějaké zázemí a byl dostatečný prostor pro komunikaci s rodiči. Ostatně sama říkám, že všichni lidé v sobě mají velké dary a talenty.**

Další koncert Ida Kelarová se svým sborem Čavorenge a Českou filharmonii chystá na 17. června 2015. Její sbor malých zpěváků zazpívá pod vedením šéfdirigenta a hudebního ředitele České filharmonie Jiřího Bělohávka.

Paní Ido, je vůbec potřeba, aby např. terénní sociální pracovníci chodili do vyloučených romských lokalit a pomáhali tam svou prací? Budu mluvit jenom ze své vlastní zkušenosti a ta je bohužel taková, že se toho pro Romy dělá v některých místech až moc. Zjišťuji, že si toho často už vůbec neváží. Nejde jenom o rodiče, ale už i o děti, kterým pak chybí takový ten pocit zodpovědnosti, že když něco začnu, tak to také dokončím. Takže i děti si začínají vybírat a když se jim přestane chtít docházet anebo se třeba objeví další nabídka aktivit, tak prostě přestanou chodit a nezajímá je to.

Ono je samozřejmě velice dobře, že jsou takové projekty, ve kterých se Romům pomáhá, protože oni bezesporu pomoc potřebují. Ale! Na druhou stranu jsme u toho, že takovou přemírou pomoci můžeme i uškodit, pokud ta pomoc není správně namířená. Osobně to pak cítím tak, že to není dobré ani pro ně a ani pro mě.

Myslíte si, že situace, o které hovoříte, má nějaké řešení? Pokud budu mluvit o Romech, tak vím, že když oni cítí, že je něco zadarmo a že je toho tolik, tak si takové práce a pomoci prostě neváží. Tady je potřeba být opatrný a rozmýšlet, kam svůj čas a energii zainvestovat, kdo si toho bude vážit a kdo to skutečně potřebuje.

Napadá Vás způsob, jak tuhle situaci vylepšit? Není to jenom něco jako náš „bílý komplex“ a potřeba pomáhat? Potřebují vůbec Romové v České republice pomáhat?

Myslím si, že rozhodně potřebují pomoct, ale – dokud to oni sami ve svých hlavách nezmění, tak nám stejně nebudou platné žádné miliony z dotací a další pomoc. Prostě a jednoduše – všichni musíme začít od sami od sebe.

Rozhovor s IDOU KELAROVOU

Mám dojem, že mladí Romové už sami u sebe začínají. Alespoň ti, se kterými pracujeme my. Na příklad před koncertem se naši mladí postaví do kruhu a řeknou si „**Dneska jdeme měnit svět.**“ **Je to opravdu dojemné. Podařilo se nám je naučit, že na pódiu stojí za všechny Romy, nejen za sebe.** Nějakým způsobem tuhle myšlenku už chápou a tím pádem také začínají tak fungovat i ve svých životech.

V čem se skrývá kouzlo a poetika romské písně a hudby?

Určitě je to v emocích. Hudba obecně, ale pro mě především romská hudba, sloužila, slouží a vždycky bude sloužit k vyjádření citu. Je to univerzální jazyk, ve kterém slova ani nemají význam. Hudba obecně je pojítkem, přes které lze třeba i tyhle dva světy propojit.

Jak dokáže romská hudba spojovat se můžete přesvědčit na čtyřdenním festivalu Romale od 13. do 16. srpna 2015 v Hamrech u Poličky. Srdečně na něj zve Ida Kellarová spolu se sdružením Miret: www.miret.cz

Unikátní česko-slovenský sbor Čhavorenge

Sbor Čhavorenge vznikl v roce 2011 a jeho název znamená v překladu z romštiny „Dětem“. Čhavorenge podporuje, prezentuje a rozvíjí romskou kulturu na profesionální úrovni. Mezi sboristy najdeme talentované české a slovenské děti ve věku od 6 do 19 let. Do sboru se děti dostanou většinou po absolvování dětského uměleckého tábora. Letos připravuje Ida Kellarová se svým sdružením Miret druhý ročník letní mezinárodní školy Romano drom. Letní pobyt děti završí spolu s Českou filharmonií koncertem v romských osadách na východním Slovensku. Zájem o letní školu je rok od roku vyšší nejen ze strany dětí, ale i sami filharmonici si podle slov Idy Kellarové propojení a poznávání romské kultury užívají. **Video o tom, jak vypadá působení českých filharmoniků v romských osadách na Slovensku najdete na Facebooku sdružení Miret.**

Chrudimská Agora se i letos otevírá každé úterý zajímavým akcím pro veřejnost

Od letošního roku se chrudimská Agora opět každé úterý otevírá pro veřejnost a probíhají zde pravidelné „komunitní úterky“. Jejich program je plný cestovatelských a jiných besed, filmových představení, divadelních zážitků a také zajímavých hudebních a seberozvojových workshopů. Co to tedy ty „komunitní úterky“ jsou?

„Veřejnost se „pomalou ale jistě“ učí sledovat dění v Agoře a program našich akcí. Párkrát se sice stalo, že nepřišel vůbec nikdo, ale často máme i pěkně plno,“ říká o komunitních úterkách Lukáš Ságl, pracovník Šance pro Tebe, který o běh dění v Agoře pečuje.

Co si pod pojmem „komunitní úterky v Agoře“ představíte?

„Hlavní naše úsilí tkví v tom, abychom dokázali v běžném pracovním podvečeru lidem z Chrudimi a okolí nabídnout zajímavou alternativu, jak strávit večer a také jak poznat Agoru jinak,“ uvádí Lukáš Ságl. Organizace Šance pro Tebe, která ve zdejších prostorách působí už 17. rokem chce lidem především z blízkého okolí ukázat, že Agora se už dávno stala odlišným místem, než jak ji obyvatelé Chrudimi znali v minulosti.

„V rámci komunitních úterků je možné společně sdílet prostor, čas a téma, které nás všechny zajímá. Také je to šance podívat se na „věci“ jiným pohledem. Naším cílem je propojit anebo ještě lépe spojit lidi z Chrudimi v komunitu či skupinu, která společně dokáže diskutovat, trávit volný čas anebo se podílet na místních akcích,“ vysvětluje také Sophia Dvořáková, ředitelka Šance pro Tebe.

Co zajímavého už v letošním roce v Agoře proběhlo?

Zatím nejúspěšnějším počinem v Agoře bylo promítání snímku „Hrdinové nebo srabi“, které proběhlo poslední lednové úterý a přilákalo mnoho zájemců také k následné diskuzi s autory filmu Lenkou Ondráčkovou a Tomášem Jirečkem. Neméně zajímavá byla módní přehlídka, během níž se šicí dílna Ušito s šancí pochlubila svou prací. *„Každý úterek je ale úplně jiný. Je to vždy tím, kdo se na jeho programu podílí a kdo přináší hlavní téma. Velice mě zaujalo např. Divadlo v pytlíčku, které sehrály dvě mladé ženy. Bylo o pouti, kterou společně podnikly a podle níž pak ztvárnily představení Pouť sv. Františka z Assisi,“* vzpomíná Sophia Dvořáková. **Vyhledávaným programem komunitních úterků v Agoře jsou však i nadále podle organizátorů ze Šance pro Tebe cestovatelské besedy a filmová promítání.** Co se v nejbližší době v Agoře chystá najdou zájemci na webu Šance pro Tebe pod záložkou Akce, stejně tak jsou akce pravidelně zveřejňovány na Facebooku. Na program mohou lidé vyrazit vždy v úterý v podvečer, osvěžit se ve zdejší improvizované Fair Trade kavárně, a to za vstupné buďto dobrovolné anebo v symbolické výši.

CHCETE SE DO KOMUNITNÍCH ÚTERKŮ V AGOŘE ZAPOJIT TAKÉ? Kontaktujte nás na mailu lukas@sance.chrudim.cz

CHCETE BÝT INFORMOVANÍ O DĚNÍ V AGOŘE? www.sance.chrudim.cz/AKCE

JEDEN SVĚT 2015 V CHRUDIMI:

Některé bubliny stále ještě nepraskly

Podařilo se i v tomto ročníku Jednoho světa vyvolat diskuze? Narušily filmy předsudky, naše pohodlné nevědomí či dokonce fámy, které se šíří českou společností? „Praskli si diváci své bubliny?“

Jeden svět v Chrudimi promítal pro více jak tři stovky studentů a žáků.

I v letošním roce se na Jeden svět do Chrudimi mohli vydat mladí diváci ze základních a středních škol z města i z jeho okolí.

Program speciálně vybraných projekcí pro ně začal už v pondělí 16. března a poslední film mohli zhlédnout ve středu 25. března. Celkem se na projekce se svými vyučujícími přišlo podívat na 318 žáků a studentů.

Pro základní školy byly v programu festivalu vyhrazeny celkem čtyři projekce, které vidělo 123 dětí. Středoškoláci mohli vidět dvojnásobek filmů a dorazilo jich 183. Na jedno z filmových představení se přišla podívat také skupinka 12 diváků ze spolku Péče o duševní zdraví.

JAK SE MÁME V NAŠICH LOKALITÁCH? **Nasadili jsme rukavice a spolu s celou republikou jsme „Uklízeli svět“**

Naši pracovníci, ale především naši klienti ani v letošním roce nevynechali příležitost a zapojili se do celostátní kampaně s názvem „Uklidme svět“. Nebylo nám jedno, jak vypadá naše nejbližší okolí, a tak jsme neváhali a vyzbrojili se rukavicemi, odpadkovými pytli a vyrazili - uklízelo se ve všech lokalitách, kde Šance pro Tebe působí. Na Den Země, který se tradičně připisuje k datu 22. dubna, se naši pracovníci a klienti připravovali téměř celý duben.

Uklízeli jsme kolem vlakové zastávky Chrudim město i v Klášterních zahradách | Na příklad v Chrudimi se začalo uklízet už v úterý 14. dubna, a to konkrétně kolem vlakové zastávky Chrudim město. „Akci „Uklidme svět“ podpořilo také město Chrudim a kromě našich klientů byla určena i pro širokou veřejnost, aktivně se jí zúčastnilo sedm zájemců,“ popisuje Tomáš Jakoubek ze Šance pro Tebe, který je koordinátorem aktivit v lokalitě Chrudim. **Kolem zastávky se celkem nasbíralo jedenáct plných pytlů odpadků, ale bohužel nechyběly ani velké kusy nepořádku – např. rozbitá palubní deska automobilu nebo část myčky na nádobí.**

Úklidu v Klášterních zahradách a na Školním náměstí si všimli i kolemjdoucí a nešetřili chválou | Dalšími chrudimskými místy pro úklid byly Klášterní zahrady, samo okolí kláštera a Školní náměstí, tam se uklízelo ve stejný den jako na vlakové zastávce. „Do úklidu se zapojilo deset našich malých a mladých klientů z nízkoprahového klubu Futur a dva pracovníci Šance pro Tebe. Děti měly možnost všimnout

si toho, co se všude kolem nás válí věci, které by tam být nemusely. Dokonce se děti setkaly s pochvalou od veřejnosti za to, že se do úklidu zapojily s takovou vehemencí,“ říká Lucie Kmošková, pracovnice nízkoprahového klubu pro děti a mládež Futur v Chrudimi. Odměnou pro účastníky úklidu pak bylo malé grilování ve vnitřním nádvoří kláštera.

V Hrochově Týnci se uklízelo hned na začátku dubna | Hned na začátku dubna se do akce „Uklidme svět“ pustili také pracovníci a klienti z Hrochova Týnce. Pomáhaly především děti a mládež, ale nakonec se přidali také rodiče zúčastněných a celkem se sešlo na 15 párů pomocných rukou. „Společně jsme se zaměřili na úklid venkovních veřejných prostor, kde se často pohybujeme, a to na okolí Domu s pečovatelskou službou i prostory kolem Městského úřadu,“ líčí Tereza Ayengbe, terénní kontaktní pracovnice. **Stranou nezůstaly ani Prachovice |** Hromadný úklid začali klienti i pracovníci před nízkoprahovým klubem Futur v Prachovicích, pak se vydali očistit okolí maringotky, sídliště „na nových“ a zastávku autobusu. „Od Českého svazu ochránců přírody jsme dostali igelitové rukavice a pytle na odpadky, ale podpořili nás také z Obecního úřadu Prachovice, kde nám zdejší pracovníci ochotně zapůjčil náradí na úklid. Moc jim za to děkujeme,“ vzkazuje za všechny zúčastněné Klára Saláková z NZDM Futur v Prachovicích.

Celý článek si můžete přečíst na www.sance.chrudim.cz/news

JAK SE MÁME V NAŠICH LOKALITÁCH? Nasadili jsme rukavice a spolu s celou republikou jsme „Uklízeli svět“

ŠpunT

Další foto z našich akcí najdete na www.sance.chrudim.cz/fotogalerie-372

Děkujeme všem našim příznivcům,
kteří nám pomáhají a věří našim projektům!

ŠpunT

Město Chrudim

PARDUBICKÝ KRAJ

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Úřad vlády ČR a Rada vlády pro záležitosti romské menšiny

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

NADAČNÍ FOND JST

Nadace Terezy Maxové sítím

THE VELUX FOUNDATIONS

VILLUM FONDEN VELUX FONDEN

Národní svěřené fond, s.p.a. - CEFKA
Okružní 25, 110 00 Praha 1
tel: 224 102 100 e-mail: terezafond@cefka.cz
www.cefka.cz

Česká asociace Streetwork, o.s.
Společnost vzniklá 24.10.2010 Praha 1
tel: 770 24 816 e-mail: info@streetwork.cz
www.streetwork.cz

fond
pro NNO

NRCS

nadace
partnerství

ŠANCE PRO TEBE
LIDÉ POTŘEBUJÍ ŠANCI

Zpravodaj ŠpunT vydává Šance pro Tebe, Štěpánkova 92, Chrudim.
Duben 2015. Texty a grafika Veronika Volejníková.
Neprošlo jazykovou korekturou. www.sance.chrudim.cz